

BIDDEN.

DOOR

G. H. VOORDAM.

De tuinkamer lag achter en gaf met een paar openslaande deuren toegang tot den tuin, die rechts nog een eindje langs het huis voortliep, en daar door een heg van den tuin er naast was gescheiden. Links vormde een houten heining de grens en evenzoo aan de achterzijde. In die schutting aan den achterkant, was een deur naar een gangetje, dat weer vóór op de straat uitkwam. Die poort kwam echter weinig open; de jongens van den predikant vonden het prettiger over de heining te klimmen, een neiging die vooral 's Maandags, als ze schoone pakken aan hadden, onweerstaanbaar was.

Links tegen de houten schutting, stond een kippenhok, en wat verder was een af-dakje, waar alles onder gezet werd, wat anders in den tuin zou zijn slingeren.

Die kippenloop was een voorbeeld van iets, dat „nog best meekon”. Telkens werden er stukjes lat of ijzergaas bijgetimmerd en telkens bleek, dat er toch weer een kip ontsnapt was, die dan met hulp van alle man gevangen en opgesloten werd. Alleen 's winters mochten de kippen vrij rondloopen.

In de tuinkamer werd gegeten, behalve bij zeer feestelijke gelegenheden. De predikant was daarop gesteld, hoewel juf, die sinds den dood zijner vrouw het huishouden deed, liever de spreekkamer daarvoor gebruikt zou hebben.

's Middags aan tafel bad en dankte de jongste hardop. Eerst had Johan het gedaan tot hij dertien werd, en toen was die taak overgegaan op den elfjarigen Gerard. Maar Gerard was een lastige jongen, die altijd met 't bidden knoeide, zooals Johan het noemde. Soms wou hij niet beginnen of hij moest eerst een hapje op hebben, omdat hij anders, naar hij beweerde, bij vergis zijn avondgebed zou opzeggen. Dan weer had hij een tijd, dat hij steeds wat overliet „voor na het danken”. Toen dan ook Agnieta zeven jaar was en verstandig genoeg geoordeeld werd om met eerbied het gebed op te zeggen, droeg de predikant haar die taak op. Het kind, dat van jongsaf ziekelijk was geweest, voelde nooit eenige neiging om gekheid met 't bidden te maken en nu Gerard het niet meer hardop behoefde te doen, gaf hij ook geen aanleiding meer tot scènes.

Op Agnieta moest doorgaans gewacht worden met danken. Het ongezonde kind kieskauwde over alles en duurde 't nu erg lang, dan nam juf het bord maar weg.

„Kom, meisje, we zitten al zoo lang aan tafel,” zei de predikant.

Het gewone uitvluchtje kwam weer:

„Juf geeft me ook altijd zulke scheppen,” en dan nam ze weer een hapje en zat er zoo lang op te kauwen tot ze er misselijk van werd.

Ze zat nu met haar rijst voor de mast.

Het duurde den predikant dezen keer wat lang en hij ging even naar boven om een sigaar te halen. Toen stond Gerard ook op.

„Gerard, we moeten nog danken,” zei juf.

„Ja maar pa staat ook op.”

De jongen was al in den tuin. Zijn plaats was tegenover de openslaande deur en hij had gezien, dat een kip zich uit den loop had gewerkt. Hij deed nu zijn best het dier te vangen en toen Johan zag wat er gaande was, kwam hij hem helpen. Het vangen was niet zoo'n heel gemakkelijk werk, want de kip kon door de heg in den tuin van den buurman ontsnappen. De groote

Johan.... had een stuk aardappel in den open snavel geduwd.

kunst bestond daarin, om haar in den hoek onder het afdakje te jagen en met hun beiden lukte dit ook meestal.

„Gerard, Johan! komen zitten, we moeten nog danken!” riep de predikant. Hij had zijn sigaar vast aangestoken en op de piano neergelegd.

„Hè, pa, ik heb 'em nou net,” antwoordde Gerard.

Johan ging naar binnen op zijn stoel zitten.

„Hoor je 't niet, Gerard, komen danken, laat die kip maar weer los.”

De jongste zoon stapte nu ook de kamer in, doch met de kip in zijn linkerarm. Het beest ging geducht te keer en Gerard probeerde met zijn rechterhand den snavel dicht te knijpen.

„Pa ik kan heusch zoo best danken; ik kan mijn handen vouwen, kijk maar, en ik zal niet kijken, gerust niet. Anders gaat ie door de heg.

En de jongen gingen zitten om zijn vader te laten zien, dat hij met zijn rechterhand zijn linkerhand kon pakken. Het beest was nu stil, want Johan, die aan tafel naast Gerard zat, had een stuk aardappel in den open snavel geduwd en het dier kokhalsde vergeefs om de kleffe massa kwijt te raken.

„Gerard, je begrijpt heel goed, dat je niet kunt danken met een kip in je arm. Laat dadelijk dat beest los,” zei de predikant.

Gerard stond op van zijn stoel, mopperde iets van „waarom niet”, en liep naar het raam, dat open stond. Maar uit kwaadheid liet hij 't dier los voor hij bij het raam was en zei:

„Daar stommerik.”

Nu scheen de kip dien naam zich waardig te willen maken. Zij vloog niet den tuin in, maar liep naar 't raam, dat dicht was.

De jongens op en aan 't jagen!

De kip vloog al kakelend door de kamer; het stuk aardappel was zij kwijt geraakt; dit lag voor het open raam.

„Gerard, dat doe je nu expres,” zei de predikant boos.

De jongens op en aan 't jagen!

„En u zei zelf van dadelijk loslaten,” verdedigde zich de zoon.

De jongens joegen al hun best om de kip er uit te krijgen. Telkens als het dier bij het geopende raam was, liep het schuwe beest weer terug. Gerard vond, dat Johan fout joeg en Johan beweerde, dat Gerard het veel te wild deed. Ook de kippen in den loop werden onrustig en kakelden geducht,

zoodat de geveerde tweebeeners een oogenblik het hoogste woord hadden.

Maar de stem van den predikant klonk nu zeer boos:

„Wil jullie nu eens dadelijk gaan zitten, dat we eerst kunnen danken.”

En langzaam met ingehouden lach om de pret, die ze al vast beet hadden, gingen de jongens naar hun plaatsen.

De kleine Agnieta kreeg medelijden met het rondfladderende dier. Zij greep met haar volle hand in de rijst en strooide die naast zich neer.

„Hier kippie, kom maar hier; daar heb je lekkere rijst met suiker.”

„Jé, kijk Agniet eens — het heele kleet!” riepen de jongens.

Juf vloog op om met stoffer en blik de schade te herstellen, maar nu werd de predikant werkelijk een weinig driftig.

„Zal ik nu eindelijk kunnen danken, ja of nee! 't schijnt wel, dat u liever maar zonder danken weg zoudt willen loopen.”

„Anders wordt het er in getrapt,” protesteerde juf een beetje schuchter. Maar ze lei toch stoffer en blik naast haar stoel. Half scheef en gereed om dadelijk bij de rijstkorrels neer te knielen, vouwde ze nu de handen en sloot half de oogen, terwijl ze bleef kijken naar de bemorste plek.

De kip was ondertusschen toevallig bij het open raam gekomen en daar zij niet meer gejaagd werd, in den tuin gehipt.

Agnieta zei het dankgebed op. Voor ze nog goed en wel klaar was lag juf al op den grond te veggen.

„Nu weet u, juffrouw, dat ik het zoo onaangenaam vind als we niet ordentelijk danken,” zei de predikant korzelig, „en Nieta had nog niet eens afgebeden of u staat al op.”

„O, ik dacht, dat ze al klaar was,” verontschuldigde juf zich.

„Hoe kon u dat nu denken, ze had nog niet eens *Amen* gezeid,” hernam de predikant weer.

„Ja, pa, *A* had ik al gezeid, ik wou net *men* zeggen, toen juf opstond,” kwam Agnieta te hulp.

„Nieta, pa vraagt je niks.”

„Ik had toch *A* gezeid,” mopperde het kind zachtjes. „*A* had ik toch gezeid.”

En hoe langer hoe zachter zei ze dit bij zich zelf over. Dat was zoo de gewoonte van het humeurige meisje. Als ze aan 't tegenspreken was, wou ze wel niet bepaald het laatste woord hebben, als ze maar mocht blijven tegenspreken voor zich zelf. Alleen Gerard maakte zich hierover nog wel eens kwaad.

Ook nu had hij wat aan te merken. De schuld van het heele gedoe was volgens hem het langzame danken van Agnieta.

„Och jij,” zei Gerard, „jij bidt ook altijd zoo lijzig; ik kan 't veel gauwer.”

Hij ging weer op zijn stoel zitten, vouwde even zijn handen, deed de oogen dicht en roffelde voor zijn zusje met de woorden: „Niet, hoor dan,” het gebed op.

„'t Is volstrekt niet goed om zoo gauw te danken,” zei de predikant.

„Nieta doet het best”

En uit zijn humeur ging hij naar boven.

Zijn sigaar was uitgegaan.

Nieta was ziek en de dokter was bang, dat zij er wel niet bovenop zou komen. In het huishouden had de ziekte van het meisje weinig verandering gebracht. Agnieta hield de kamer boven, ook al kwam ze op, wat gewoonlijk een paar maal per dag gebeurde. Juf paste haar op, voor zoover ze oppassing noodig had en de jongens liepen meestal als ze uit school kwamen even naar boven om een praatje te maken.

De predikant was een weinig hartstochtelijk man, van een gelijkmatig humeur. Uitersten trokken hem weinig aan, uitbundige vroolijkheid vond hij bijna onaangenamer dan een weinig drukte makende knorrigheid. En hij scheen tijdens de ziekte van Agnieta iets prikkelbaarder dan vroeger te zijn; meer nog dan anders hinderde het hem als de jongens zoo'n leven maakten.

De luidruchtigheid van de jongens kwam bij buien en altijd zoo ongelegen mogelijk. Als er visite was, of de predikant een vergadering te zijnen huize had belegd, scheen er een booze geest in de knapen gevaren. Dan gierden ze het uit om de minste flauwigheid en hadden „de meeste schik” zooals ze zeiden, hoewel de vroolijkheid altijd op vechten uitliep. Werden ze dan door juf, die bij zulke gelegenheden wanhopig was, naar bed gestuurd dan was de laatste uiting van plaagzucht altijd deze, dat zij elkander bij het bidden aan 't lachen trachtten te maken.

Het was namelijk de gewoonte, dat de kinderen voor ze in bed stapten een avondgebed opzeiden. Thuis knielden ze daarbij altijd voor hun ledikant, maar als ze uit logeeren waren, maakten zij er zich wel eens af met het staande op te zeggen. En sliepen ze met een grooteren neef op één kamer dan deden ze het heelemaal niet, behalve stilletjes in bed om hun gewetentje tot rust te brengen.

De predikant had hun nu gezegd, dat zij 's avonds ook voor hun zusje moesten bidden. Hij had enkele woorden bij het avondgebed gevoegd, waarin de hoop op beterschap werd uitgesproken en gezegd, dat Onze Lieve Heer alles wel ten beste zou beschikken. De jongens noemden dit kortweg „de regels voor Niet.”

Gerard beweerde, dat hij 'em „om” had en Johan deed hem na.

't Was een geliefd spelletje om zoo „dronken” mogelijk de trap op te loopen, een kunstje dat de meeste pret verschafte, als juf beneden stond in duizend angsten, dat de jongens de trap af zouden vallen en hen aanmoedigde door telkens te zeggen:

„Gerard pas toch op, Johan je zal vallen.”

Bovendien gaf de grap ongezocht gelegenheid om eens tegen elkander te bonsen en zoo een duw terug te geven, die ze meenden nog van elkaar te goed te hebben.

Doch juf keek thans niet toe en de heldendaad maakte slechts, dat ze gierend de slaapkamer in laveerden, waar juf hen met een „toe jongens, nu gauw je uitkleeden,” ontving.

De jongens mochten juf graag lijden en wilden ook wel gehoorzaam wezen, maar . . . .

„Johan maakt me den heelen tijd aan den gang,” beweerde Gerard, terwijl hij het uitproestte.

„'t Is niet waar juf, hij begint.”

„Nu gauw maar,” antwoordde juf.

Maar de jongens waren in een giechel-stemming, — een stemming die bij meisjes tot heele perioden aanwast, — en zij gierden het uit om alles en niks. Dan wilden ze elkaars stoel voor hun kleeren, dan stond de een op het beddekleedje van den ander, wat weer aanleiding gaf tot gemaakt booze kibbelarijen en gemaakt drukke lachbuien.

„Wees nou stil,” zei Gerard zoo bedaard mogelijk, want hij wilde zijn gebed gaan opzeggen. Doch Johan kuchte even en Gerard proestte het weer uit.

„Wees nou stil,” schreeuwde hij hard om zijn eigen lach te overstemmen en dan barstte hij weer los, om het lawaai dat hij zelf maakte.

„Gerard,” zei juf vermanend

„Wees dan ook stil, gemeene lamme jongen! — Ja, hij maakt me inspres aan de lach.”

Gerard ging op zijn knieën liggen, maar hij had nog geen woord gezeid of hij verbeeldde zich weer een tuffig wargeluidje van Johan te hooren en hij brulde opnieuw:

„Wees nou stil,” en het woordje „stil” gilte hij uit zoolang zijn asem ging met een op en neer gaande *i*-klank en een lang aangehouden dikke / tot slot.

Hij werd vuurrood van inspanning en zijn keel deed hem zeer. De lust om te lachen was dan ook zoowat gezakt en hij zou zeker ordentelijk zijn gebed hebben opgezegd, doch juist op dit oogenblik kwam de predikant de slaapkamer binnen.

„Wat is dat nu weer? Ben jij weer bezig, Gerard?”

„Johan maakt me den heelen tijd aan 't lachen.”

„'t Is niet waar pa, ik dee bij ongeluk zóó met mijn lippen en daar lacht ie nou zoo om.”

Gerard was op eens weer in de lachstemming en proestte het uit, toen Johan voordeed hoe hij hem bij ongeluk in de war had gemaakt.

Maar de predikant was slecht gemutst en volstrekt niet in een stemming om gekheid bij 't bidden toe te laten.

„Gerard wil je nu eens oogenblikkelijk je gebed opzeggen,” zei hij streng.

Gerard hoorde aan den toon wel, dat het meenens was en zei ietwat ge- haast zijn gebed op. Doch door de haast vergat hij zonder het te merken „de regels voor Niet.” Toen hij vlug opstond om in bed te stappen, schrikte hij er dan ook van, dat zijn papa hem hard bij den arm pakte en zei: „Nog eens Gerard, dat begrijp je wel.”

Gerard begreep het niet, maar ging weer op zijn knieën liggen en zei nog eens, nu nog iets sneller het gebed op.

„Wil je het nu eens goed doen, kwájongen, dat je bent, of ik zal je leeren. Oogenblikkelijk hoor.”

„Maar ik heb het goed gedaan, ik had het al lang goed gedaan, ik heb het al wel tien keer gedaan.”

Het huilen stond den jongen nader dan het lachen. Hij had nog altijd niet gemerkt, dat hij de regels voor Niet vergeten had en meende, dat hij 't alleen te gauw deed. Doch voor de zooveelste maal vond hij, kon dat best. De predikant daarentegen zag in het weglaten van die tijdelijk bijgevoegde regels niets dan koppigheid en niets dan een slim overleg om hem te dwingen zijn zoon nog eens aan die regels te herinneren. Het had namelijk eenige moeite gekost om de jongens te overreden die regels er bij te bidden; zij vonden een nieuwigheid in het gebed een soort van heiligschennis en dat zij er zich eindelijk in geschikt hadden, was vooral door jufs toedoen.

„'t Komt er niet op aan of je 't al goed heb gedaan; ik zeg je nu, dat je, waar ik bij ben, nog eens ordentelijk zult bidden,” zei de predikant.

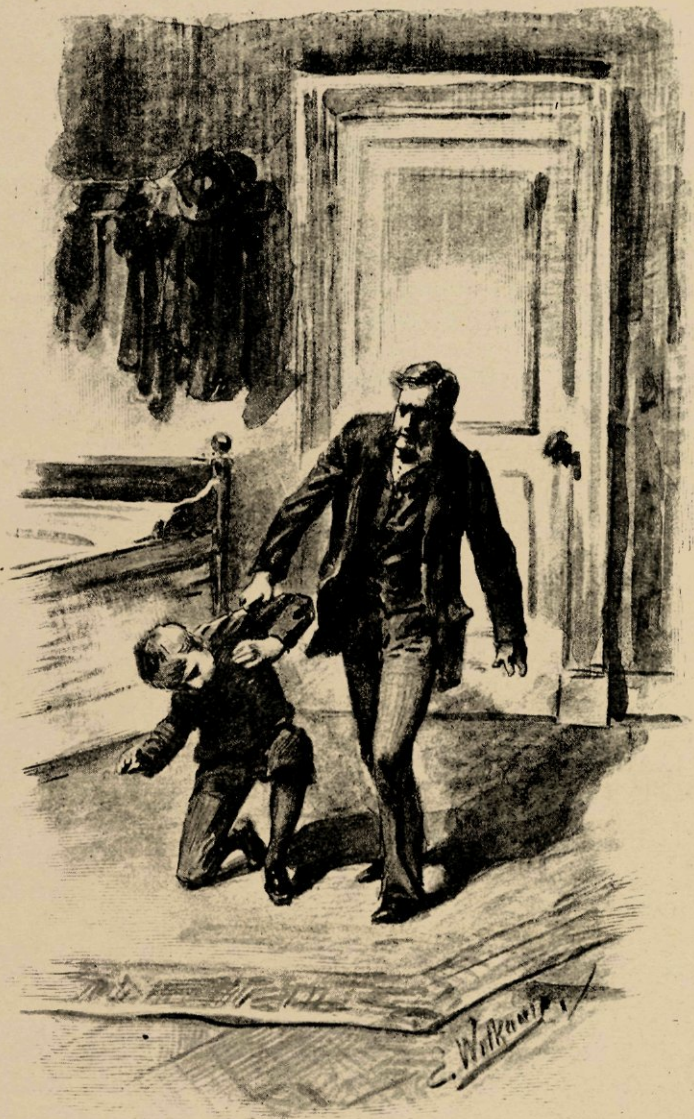
Gerard barstte in tranen uit, en juf verliet de kamer. Zij had Nieta hooren roepen, die zeker wou weten wat er toch gebeurde.

„En ik heb al lang gebeden,” snikte Gerard, maar hij begon toch weer, nu zeer langzaam, het gebed op te zeggen.

Doch de regels voor Niet schenen uit zijn geheugen weg te zijn. Toen hij opstond huilde hij niet meer; hij was er vast van overtuigd, dat hij 't nu goed had gedaan en dat hij in bed mocht.

De predikant had moeite zich te beheerschen. Hij meende, dat de jongen hem met opzet traiterde, maar hij wilde toch nog één poging doen om hem met een zacht lijntje tot zijn plicht te brengen.

„Ik vind het heel leelijk van je, Gerard om niet goed te bidden. Ik dacht, dat je meer van Agnieta hield. Maar nu graag of niet (de predikant werd

Hij . . . . duwde hem onzacht weer op de knieën.

driftig), als ik zeg dat je moet bidden zooals ik het je geleerd heb, dan moet dat ook. Begrepen. En nu voor 't laatst hoor of je zal eens wat anders zien."

Hij was vlak bij den jongen gaan staan en duwde hem onzacht weer op de knieën.

De uitwerking van zijn woorden was echter anders dan die zij moesten hebben. Had Gerard eerst gehuild uit zenuwachtigheid en omdat hij 't naar vond, nu bracht kwaadheid hem tranen in de oogen. De verdenking, dat hij iets voor Nieta liet of deed, omdat hij niet genoeg van haar hield, maakte hem woedend en nu zag hij in het herhaaldelijk laten bidden niets dan plagen van zijn papa. En hij rangschikte het geval onder de rubriek, die hij „gemeen" vond en dan verdween van zijn kant alle goede wil, om plaats te maken voor een buitengewone koppigheid.

Half trok hij zich onder de hand van zijn papa uit om weer te gaan staan, en zei met een vuurrood gezicht en al schreiende:

„Ik heb al lang gebeden en voor Nieta ook, ik heb het al lang gedaan, toen u er niet bij was!"

„Gerard!!"

„Maar ik heb 't al gedaan, ik heb 't al gedaan!"

En met een ellenlange è klank, haalde hij telkens het woordje „heb" uit. En hij begon te stampvoeten van kwaadheid en opgewondenheid en de pijn, die hij zijn bloote voeten deed, maakte hem nog meer aan 't huilen.

Doch het geduld van zijn vader was op. Met krachtige hand pakte hij zijn zoon beet en daar ging het — over de knie — klits, klets.

Johan had tot nu toe het tooneel van uit zijn bed begluurd. Het was een standje, dat hij minder aardig vond dan gewoonlijk, omdat Nieta er in betrokken was. Doch toen hij Gerard over de knie zag gaan en een geduchte schreeu-partij verwachtte, dook hij onder de dekens en stopte zijne ooren toe.

De jongens kregen zeer zelden een handtastelijke vermaning van hun vader. Johan bijna nooit. Maar het was hun vaste taktiek het dan op een moorddadig gillen te zetten. De predikant had aan alles wat leven maakte een hekel en van alle leven was het geschreeuw van zijn kinderen hem het onaangenaamst. De jongens hadden dan ook steeds het succes, dat ze er met een enkelen, gevoeligen tik afkwamen en pochten er na hun gegil tegen elkander op, dat ze er „lekker niks" van gevoeld hadden.

Maar Gerard gaf geen enkelen schreeuw nu hij dezen keer onder handen werd genomen. Met de tanden stijf op elkaar keek hij star voor zich uit. Daaraan was het dan ook toe te schrijven, dat de afstraffing ditmaal geducht raak was, maar in zijn koppige woede voelde hij het haast niet.

„En nou marsch in je bed, kwajongen! En morgen zal je eens wat anders zien!"

Johan was weer boven dek gekomen, toen hij vermoeden kon, dat de afstraffing was afgelopen, maar zei niets. De predikant verliet de kamer en ging langzaam de trap af. Doch ook toen het geluid van zijn stappen niet meer gehoord werd, bleef het in de slaapkamer van de jongens nog een poosje stil.

Op eens ging Gerard in zijn bed zitten, en barstte in een hartstochtelijk en zenuwachtig schreien los.

„Ik wil best bidden voor Agnieta,” snikte hij, „maar niet als ik er voor geslagen word.”

En met zijn beddelaken veegde hij zijn nat geschreid gezicht af.

Johan bleef stil liggen zonder een woord te zeggen.

„Ik wil best bidden voor Nieta,” begon Gerard weer, „maar niet als ik er voor geslagen word, dan verdom ik het, ja, ja, ja, dan verdom ik het!”

Hij snikte hoe langer hoe zenuwachtiger en had zijn heele gezicht in het beddelaken verborgen.

Johan richtte zich half op en steunend op den elleboog bukte hij zich een klein eindje over den rand van zijn bed om beter verstaan te worden.

„Doe het dan nou nog,” zei hij zacht.

„Ja, nou wil ik wel,” hernam Gerard, die dadelijk bedaarde.

Hij bedacht een oogenblik of hij er voor uit zijn bed zou gaan, maar vond dat toch niet noodig. Toen ging hij op zijn knieën liggen in bed met

Toen ging hij op zijn knieën liggen in bed met het gezicht naar het kussen.

het gezicht naar het kussen, vouwde de handen en deed zijn oogen dicht. Doch hij wachtte nog even. Zou hij het heele gebed nog eens doen? Maar dat had hij al zoo vaak opgezegd dien avond; dat hoefde nu eigenlijk niet meer.

Met een harden dreun en zeer langzaam, omdat het anders te gauw uit zou zijn, bad hij toen alleen „de regels voor Niet.”

En een oogenblik daarna lag hij onder de dekens en sliep.